

Risikorapport 2016

Metode og proces

Indhold

1. Baggrund
2. Risikostyringsmålsætninger og –politik
3. Anvendelsesområde
4. Kapitalgrundlag
5. Kapitalkrav
6. Eksponering mod modpartsrisiko
7. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer
8. Indikatorer for global systemisk betydning
9. Kreditrisikojusteringer
10. Behæftede og ubehæftede aktiver
11. Anvendelse af ECAI'er
12. Eksponeringer mod markedsrisiko
13. Operationel risiko
14. Eksponeringer mod aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen
15. Eksponeringer mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen
16. Eksponering mod securitiseringposter
17. Aflønningspolitik
18. Gearing
19. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse kreditrisiko
20. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker
21. Anvendelse af den avancerede målemetode for operationel risiko
22. Anvendelse af interne modeller for markedsrisiko

1. Baggrund

Som supplement til kapitaldækningsreglernes to første søjler - opgørelse af henholdsvis kapitalprocent og solvensbehov - fastlægges der i søjle III krav til pengeinstitutternes offentliggørelse af mere detaljeret information om pengeinstituttets risici, kapitalstruktur, kapitaldækning, risikostyring m.v. Formålet med offentliggørelseskravene er at øge gennemsigtigheden. Kravene til offentliggørelse af pengeinstitutternes oplysningsforpligtelse følger af CRR-forordningen artikel 431 til 455.

Oplysninger om Koncernens kapitalgrundlag, solvens og solvensbehov samt risikovægtede eksponeringer fremgår af 'Risikoreport', der opdateres hvert kvartal. Beskrivelsen offentliggøres på Bankens hjemmeside www.totalbanken.dk.

Oplysninger om Koncernens udstedte kapitalinstrumenter beskrives i 'Risikoreport – udstedte kapitalinstrumenter', der opdateres ved betydende ændringer og minimum årligt. Beskrivelsen offentliggøres på Bankens hjemmeside www.totalbanken.dk.

2. Risikostyringsmålsætninger og –politik

Koncernen består af moderselskabet Totalbanken A/S og det helejede fuldt konsoliderede leasingselskab Dansk Erhvervsfinansiering A/S.

Koncernen er eksponeret i forhold til forskellige risikotyper. Koncernens bestyrelse fastlægger med udgangspunkt i Koncernens forretningsmodel og Koncernens strategiske målsætninger relevante risikopolitikker samt principper for risiko- og kapitalstyring.

Formålet med Koncernens politikker for risikostyring er at minimere tab, der kan opstå som følge af uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Koncernen har en række værktøjer til identifikation og styring af risici, og bestyrelsen modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af tildelte risikorammer. Den daglige risikostyring foretages af direktionen.

De væsentlige risikoområder for Koncernen er kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operationelle risici.

Koncernens bestyrelse foretager løbende og mindst en gang om året en vurdering af Koncernens enkelte og samlede risici og tager i den forbindelse stilling til, om risiciene er acceptable.

Koncernens risikostyring behandles endvidere i det nedsatte risikoudvalg. Udvalget består af den samlede bestyrelse. Revisionsudvalget overvåger bl.a. regnskabsaflæggelsesprocessen, den lovpligtige revision af årsregnskabet samt effektiviteten i koncernens interne kontrolsystemer og risikostyringssystemer. Risikoudvalget har bl.a. til opgave at vurdere Koncernens overordnede nuværende og fremtidige risikoprofil og -strategi og at bistå ved implementering af bestyrelsens risikostrategi.

Koncernen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en overordnet leder med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen til risikoansvarlig. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig af Koncernens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende.

Der er etableret procedurer, der sikrer, at mulige interessekonflikter mellem den risikoansvarliges andre opgaver end risikostyring håndteres betryggende. Direktionen er risikoansvarlig. Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om Koncernens risikostyring.

Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke Koncernen. Den risikoansvarlige bistår risikoudvalget med information. Den risikoansvarlige er udpeget af bestyrelsen. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af Koncernens bestyrelse.

For nærmere oplysninger om Koncernens Risikostyringsmålsætninger og – politikker se Årsrapport 2016, side 9-12.

Ledelseserklæringer

Koncernens bestyrelse og direktion har den 1. marts 2017 godkendt risikoreporten for 2016.

Det er bestyrelsens vurdering, at Koncernens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til Koncernens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af Koncernens overordnede risikoprofil i tilknytning til Koncernens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af instituttets risikoforvaltning, herunder af, hvordan Koncernens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af Koncernens direktion, Koncernens risikoansvarlige og compliance-ansvarlige samt på grundlag af eventuelt af bestyrelsen indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser, at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser, at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser, at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Koncernens forretningsstrategi er baseret på Bankens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde at være at være en betydende lokalbank i Bankens primære markedsområde. Koncernen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af Koncernens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som Koncernen påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Koncernen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er Koncernens målsætning, at den solvensmæssige overdækning i forhold til det opgjorte solvensbehov skal udgøre mindst 5,0 %, aktuelt udgør denne 6,3 %.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt Bankens aktuelle tal.

<i>Tilsynsdiamanten</i>			
<i>Risikoområde</i>	<i>Grænseværdi</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2016</i>
Store eksponeringer	< 125,0 %	45,1 %	37,8 %
Udlånsvækst	< 20,0 %	-1,0 %	4,6 %
Ejendomseksponering	< 25,0 %	16,4 %	15,4 %
Stabil funding	< 1,00	0,57	0,58
Likviditetsoverdækning	> 50,0 %	242,4 %	241,7 %

Tilsynsdiamanten opdateres minimum kvartalsvist og indgår i Koncernens finansielle rapportering.

Koncernens bestyrelsesmedlemmer besidder udover ledelsesposten i Koncernen et antal øvrige bestyrelsesposter:

Ledeshverv i andre erhvervsvirksomheder pr. 31. december 2016

Poul Juhl Fischer

Bestyrelsesformand i:

- * Fischer Ejendomme A/S, Frederiksberg C.
- * Hørparken ApS, Frederiksberg C.
- * Kongevejen 21, Fredensborg ApS, Frederiksberg C.
- * Langagergaard ApS, Frederiksberg C.
- * Ravnsbjerggårdvej ApS, Frederiksberg C.

Direktør i:

- * Aarup Entreprenørforretning ApS, Aarup
- * Gartnervænget Vissenbjerg ApS, Aarup
- * Højvangen 4 ApS, Aarup
- * ÅE Viby ApS, Aarup

Merete Vangsøe Simonsen

Direktør i:

- * Vangsøe Simonsen
Advokatanpartsselskab, Odense
- * K. C. Nielsen A/S, Odense
- * Falen 21 m.fl. A/S, Odense

Bestyrelsesformand i:

- * Bøg Madsen Holding A/S, Odense
- * Linde El A/S, Odense
- * Ventherm A/S, Broby

Bestyrelsesmedlem i:

- * Ejendomsforeningen Danmark, København
- * Grundejernes Investeringsfond, København
- * Odense Live Fonden, Odense

Finn Viberg Brunse

Bestyrelsesmedlem i:

- * Lærernes Pension Forsikringsaktieselskab, Hellerup
- * Edvard Munch Galleriet, Assens

Medlem af:

- * Assens Byråd, Assens
- * Repræsentantskabet i Kommunernes Landsforening

Peter Schak Larsen

Bestyrelsesmedlem i:

- * C.C.N. Holding A/S, Odense
- * SAAN Holding A/S, Odense
- * Nielsen & Nielsen Ejendomme A/S, Odense
- * Nielsen & Nielsen's Fond for Almen Velgørende Formål, Odense
- * Marius Pedersen Holding A/S, Ferritslev Fyn
- * Marius Pedersen A/S, Ferritslev Fyn
- * Marius Pedersen a.s., The Czech Republic
- * Marius Pedersen a.s., Slovakia
- * Entreprenør Marius Pedersens Fond, Ferritslev Fyn
- * MP Ejendomsaktieselskab, Ferritslev Fyn
- * MPWM 2014 A/S, Ferritslev Fyn
- * Sygeforsikringen 'Danmark' GS, København
- * Dansk Erhvervsfinansiering A/S, Aarup (datterselskab)

Claus Moltrup

Bestyrelsesformand i:

- * BAGGI A/S, Odense
- * Kieler Entreprice A/S, Odense
- * Logistik Centralen A/S, Odense
- * Semitech A/S, Odense

Bestyrelsesmedlem i:

- * AV Center Odense Holding A/S, Odense
- * Uniggardin A/S, Nyborg
- * Dansk Erhvervsfinansiering A/S, Aarup (datterselskab)

Ivan Sløk

Bestyrelsesformand i:

- * Dansk Erhvervsfinansiering A/S, Aarup (datterselskab)
Omfattet af § 80 stk. 4 i lov om finansiell virksomhed.

Formand for:

- * Erhvervsforening Udvikling Assens, Assens

Koncernen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende og minimum årligt, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om Koncernens risici til at sikre en forsvarlig drift af Koncernen.

Bestyrelsen har udarbejdet en kompetenceprofil for bestyrelsen. Kompetenceprofilen offentliggøres ikke, idet valg til bestyrelsen sker i Bankens repræsentantskab.

Med det formål at sikre, at bestyrelsen til enhver tid har den påkrævede viden og erfaring, og at repræsentantskabet til enhver tid udgør et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag, og at udvælgelse og indstilling af kandidater til repræsentantskab og bestyrelse gennemføres ved en struktureret, grundig og transparent proces, har bestyrelsen vedtaget en proces for rekruttering af kandidater til repræsentantskab og bestyrelse.

Koncernens bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at Koncernen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskellighed i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder.

Koncernen har i medfør af Lov om finansiel virksomheds § 80 b, stk. 1, nedsat et Risikoudvalg, der består af den samlede bestyrelse.

3. Anvendelsesområde

Formålet med denne rapport er at give indblik i Koncernens risiko- og kapitalstyring. Oplysningerne i søjle III-rapporteringen er givet på koncernniveau, medmindre at det specifikt fremgår, at oplysningerne vedrører soloniveau.

Koncernen består af moderselskabet Totalbanken A/S, CVR-nr. 10349818, og det helejede fuldt konsoliderede leasingselskab Dansk Erhvervsfinansiering A/S, CVR.-nr. 29638411.

Der er identitet mellem de virksomheder, der indgår i den regnskabsmæssige konsolidering og de virksomheder, der indgår i den solvensmæssige konsolidering.

Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer sker med udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier i koncernbalancen, idet der ved opgørelsen af risikovægtede eksponeringer foretages en justering for uudnyttede lånetilbud, kredit- og lånetilsagn, garantier og besiddelser af kapitalandele m.v. i enheder i den finansielle sektor i henhold til reglerne i CRR-forordningen. Derved består der for nogle poster en forskel mellem de regnskabsmæssige og solvensmæssige værdier, der indgår i konsolideringsgrundlaget.

Supplerende oplysninger om dattervirksomheden fremgår af note 19, 42 og 46 i årsrapporten.

Banken er omfattet af reguleringen for finansielle virksomheder, herunder blandt andet regler om kapital, likviditet og midlernes placering. Reglerne skal opfyldes på både institutniveau og koncernniveau. Med forbehold for de krav til kapital m.v. i Banken, som følger af den finansielle regulering, forudsiger Banken ikke hindringer for en hurtig overførsel af kapitalgrundlag eller tilbagebetaling af fordringer indenfor koncernen.

4. Kapitalgrundlag

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldækningsreglerne henvises til note 30 i årsrapporten for 2016.

Hovedegenskaber ved Koncernens udstedte kapitalinstrumenter beskrives i 'Risikorapport – udstedte kapitalinstrumenter' på Bankens hjemmeside.

Opgørelse af Koncernens kapitalgrundlag mv. beskrives hvert kvartal i 'Risikorapport' på Bankens hjemmeside.

Egentlig kernekapital og kernekapital i forhold til den krævede kapital for opfyldelse af minimumskrav til egentlig kernekapital (4,5 %) og kernekapital (6,0 %) i 8 %-kravet ultimo året:

i t.kr.	Faktiske beløb	Krævet beløb for opfyldelse af minimumskrav til egentlig kernekapital (4,5 %) og kernekapital (6,0 %) i 8,0 % kravet	Overskydende beløb
Egentlig kernekapital	227.329	86.452	140.877
Kernekapital	318.358	115.269	203.089

Koncernen har ikke udstedte kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen.

5. Kapitalkrav

Koncernens metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Koncernens metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger Koncernens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som Koncernen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) er Koncernens egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som Koncernen påtager sig. Koncernens bestyrelse har kvartalsvist drøftelser omkring fastsættelsen af den interne kapital (solvensbehovet), for at sikre at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra Koncernens direktion. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på den interne kapital (solvensbehovet), herunder stressniveauer samt vækstforventninger. Dette gælder også, selvom tilsynets benchmarks anvendes. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af Koncernens interne kapital (solvensbehov), som skal være tilstrækkelig til at dække Koncernens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for Koncernens interne kapital (solvensbehov), herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af den interne kapital (solvensbehovet).

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital; kreditrisici, markedsrisici, likviditetsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i Koncernens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Finanstilsynet har udsendt 'Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter'. Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både tilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som Koncernen anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen.

Derudover opstilles i tilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer Koncernen på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til Koncernens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Koncernens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at Koncernens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af den interne kapital (solvensbehovet) samt de risici som ledelsen finder, at Koncernen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Koncernen en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Opdeling af solvensbehovet på risikokategorier:

Med udgangspunkt i lov om finansiel virksomhed anvendes 8+ modellen, hvor solvensbehovet beregnes som 8 % af de risikovægtede eksponeringer med tillæg på de områder, hvor Koncernen har særlige risici herudover. Nedenfor er angivet betragtninger og modelforudsætninger for de risikoområder, der vurderes med henblik på vurdering af solvensbehovet.

1) Søjle I-kravet

Solvensbehovsvejledningen bygger på en 8+ model, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af de risikovægtede eksponeringer (søjle I-kravet). De normale risici antages at være dækket af søjle I-kravet.

2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)

Koncernens basisindtjening er første buffer til at dække tab på udlån og garantier. Hvis basisindtjening er beskedent i forhold til udlån og garantier, kan det ikke i samme omfang forventes at være tabsabsorberende, hvorfor der i givet fald tages et tillæg.

Budgettet for basisindtjening er vurderet for ekstraordinære forhold.

Der tages et tillæg, hvis basisindtjeningen før skat, nedskrivninger, kursreguleringer og kapitalinteresser er mindre end 1 % af de samlede udlån og garantier.

Koncernens basisindtjening er højere end dette, hvorfor der ikke tages et tillæg.

3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)

En høj udlånsvækst er forbundet med en særlig høj risiko. Finanstilsynet vurderer som udgangspunkt en samlet år-til-år udlånsvækst på 10 % og derover, kan påføre et institut en over-normal kreditrisiko. Denne over-normale kreditrisiko er ikke indeholdt i søjle I-kravet, hvorfor der skal afsættes særskilt kapital til at dække den. I opgørelsen ses der bort fra repoforretninger.

Da der ikke budgetteres med en udlånsvækst over 10 % tages ikke et tillæg.

4) Kreditrisici

For kreditinstitutter vil det væsentligste element i solvensbehovet naturligvis være kreditrisici. Modellen tager i sine vurderinger højde for forskellige former for kreditrisici. Det drejer sig først og fremmest om svagheder i udlånsbogen i form af kunder med finansielle problemer - men også om koncentrationer i udlånsbogen på bl.a. brancher og store engagementer.

4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer

På store kunder (engagement over 2 % af kapitalgrundlaget) med finansielle problemer tages et tillæg på den udækkede del af engagementet, fratrukket 8 % af den risikovægtede andel, idet dette allerede indgår i søjle I-kravet.

4b) Øvrige kreditrisici

Banken har vurderet, hvorvidt der er særlige kreditrisici i den øvrige kreditportefølje, som ikke er tilstrækkelig dækket af søjle I kravet. Dette kan f.eks. være, hvis Koncernen er koncentreret i særligt risikofyldte brancher, lande eller områder, hvor der kan forventes, at flere kunder får finansielle problemer fremadrettet.

4c) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer

I vurderingen af koncentrationsrisici på individuelle engagementer skal ledelsen forholde sig til, hvor ujævn fordelingen af engagementsstørrelser er i udlånsporteføljen.

Til beregning og tillæg anvendes den af Finanstilsynets anviste formel.

4d) Koncentrationsrisiko på brancher

Banken har forholdt sig til, hvor ujævnt fordelt udlånsporteføljen er på brancher. Dette uagtet, at engagementerne kan have en god bonitet, idet engagementer fordelt på et relativt lille antal brancher, vil gøre, at effekten af en lavkonjunktur i en eller flere af disse brancher kan have stor betydning for solvensbehovet.

Til at måle graden af koncentration på brancher anvender Koncernen, efter Finanstilsynets vejledning, Herfindahl Hirschman indekset (HHI). Metoden kan ikke give fradrag, men kan i nogle tilfælde give et tillæg, hvis andelen af engagementer i en branche overstiger 20 % af den samlede engagementsmasse. Herfindahl Hirschman indekset (HHI) er en anerkendt metode til måling af koncentration, som bl.a. anvendes af konkurrencemyndigheder.

5) Markedsrisici

8+ modellen tager udgangspunkt i, at et institut påtager sig de maksimale risici inden for de grænser, som bestyrelsen har sat for direktionens beføjelser til at tage markedsrisici, jf. lov om finansiel virksomhed §70.

5a) Renterisici

Bankens renterisici er opgjort under hensyntagen til Finanstilsynets retningslinjer og fradragfaktorer, som udtrykker tabsrisikoen ved en generel ændring i renten på 1 procentpoint. Renterisikoen opgøres minimum hvert kvartal. Ved opgørelse af solvensbehovet opdeles renterisikoen således, at renterisikoen inden- og udenfor handelsbeholdningen stresses særskilt.

Hovedreglen er, at renterisiko indenfor handelsbeholdningen, der overstiger 5 % af kernekapitalen efter fradrag, ikke anses som værende dækket indenfor det lovpligtige krav på 8 % af kapitalgrundlaget, hvorfor der gives et tillæg på 100 basispunkter af renterisikoen.

Renterisiko udenfor handelsbeholdningen indgår i solvensbehovet med et stressniveau på 200 basispunkter. Ved negativ renterisiko stresses dog maksimalt ned til en rente på nul for løbetid over 3 år og ned til -1 % for kortere løbetider.

Renterisikoen opdeles i løbetidsklasser, hvor hver klasse vurderes for sig. Ved renteændringer forskydes rentekurven ikke nødvendigvis parallelt, hvorfor rentekurven stresses både parallelt og med rentevip.

5b) Aktierisici

Aktierisikoen udtrykkes ved aktiebeholdningsprocenten, der er et udtryk for, hvor meget summen af aktier i handelsbeholdningen (ekskl. aktier i puljeordninger) og kapitalandele i associerede virksomheder udgør af kernekapitalen efter fradrag.

Idet den mulige handelsbeholdning er over 5 % af kernekapitalen er den mulige beholdning analyseret og der er foretaget følsomhedsberegninger, som viser hvad henholdsvis et lille, mellem og stort aktiestress betyder for instituttets kapitalgrundlag. Stressniveauerne er fastsat under hensyntagen til bevægelserne på de aktiemarkeder, hvor aktiebeholdningen er eksponeret.

Analysen viser, at Banken potentielt har en risiko, der ikke er dækket af Søjle I kravet, hvorfor der er taget et tillæg til dette, vist i solvensbehovet.

5c) Valutarisici

Pengeinstitutterne indberetter op til to nøgletal vedrørende valutarisici:

Valutakursindikator 1 i forhold til kernekapital efter fradrag. Valutakursindikator 1 beregnes som den største af summen af alle de korte valutapositioner og summen af alle de lange valutapositioner. Valutakursindikator 1 udtrykker et forenklet mål for omfanget af instituttets positioner i fremmed valuta

Valutakursindikator 2 i forhold til kernekapital efter fradrag. Valutakursindikator 2 beregnes som et samlet tal, hvor der tages højde for, hvor meget de enkelte valutaer, der indgår i målet, har svinget i forhold til hinanden og i forhold til danske kroner. Valutakursindikator 2 udtrykker, at såfremt instituttet ikke ændrer valutapositionerne i de følgende 10 døgn, så er der 1 procents sandsynlighed for, at instituttet får et tab større end indikatorens værdi.

Valutakursindikator 2 skal opgøres og indberettes, hvis valutakursindikator 1 udgør mere end 25 % af instituttets kernekapital efter fradrag, eller instituttet tilhører gruppe 1 eller gruppe 2.

Koncernens valutaindikator 1 er under 10 %, hvorfor der ikke tages et tillæg.

6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)

I princippet har Koncernens likviditetsrisiko ikke meget at gøre med Koncernens nødvendige kapitalgrundlag. En forøgelse af solvensbehovet vil derfor ikke sikre Koncernen mod likviditetsrisici. I relation til solvensbehovet er det således kun de meromkostninger, Koncernen kan forvente at få, såfremt der opstår situationer, hvor likviditeten bliver vanskeligere at fremskaffe.

Idet Koncernen ikke har - og ikke har behov for - likviditet fra professionelle aktører, eller Koncernen kan benytte andre og billigere fundingmuligheder, er der ikke taget et tillæg.

7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retlige risici. Ledelsen har foretaget en kvalitativ vurdering af Bankens kontrolmiljø og vurderet, at der ikke er markante operationelle risici, som ikke er dækket af søjle I-kravet.

8) Gearing

Høj gearing øger risikoen for tab, hvis der indtræffer pludselige ændrede markedsforhold og overdrevne prisfald på aktiver. En høj gearing kan i sig selv forstærke sådanne markedsforhold, hvis flere institutter samtidig har behov for at nedbringe en høj gearing.

Med baggrund i den aktuelle kapitaldækning forventes der ikke i de kommende år at blive behov for yderligere ekstern kapitalisering, ligesom det forventes muligt at omlægge eksisterende ansvarlige lån uden væsentlige omkostninger, hvorfor der ikke tages et tillæg.

9) Regulatoriske forfald af kapitalinstrumenter

I vurdering af det tilstrækkelige kapitalgrundlag, indgår en vurdering af den kapital, der er til rådighed herunder eventuel løbetid.

Et kapitalinstrument der forfalder eller på anden måde ikke længere kan medregnes i kapitalgrundlaget indenfor et år (regulatorisk forfald), vurderes for behov for at foretage tillæg, hvis der er risiko for at kapitalinstrumentet ikke kan erstattes med et nyt kapitalinstrument, af samme eller højere kvalitet.

Regulatorisk forfald vil typisk skyldes enten kontraktligt forfald eller nedtrapning af overgangsordninger i CRR, men også andre forhold kan være årsag til regulatorisk forfald, f.eks. vedtægtsændringer eller lignende.

10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav

Der er et antal lovmæssige krav, som påvirker et pengeinstituts solvensbehov direkte. Disse lovmæssige krav sætter i flere tilfælde i praksis en nedre grænse for pengeinstituttets solvensbehov, hvorfor disse tages i betragtning ved solvensbehovsopgørelsen.

Der er følgende fire lovkrav, som pengeinstitutterne skal overholde:

- Solvenskravet på 8 procent af vægtede poster, jf. FiL § 124, stk. 2, nr. 1
- Et af Finanstilsynet fastsat individuelt solvenskrav, jf. FiL § 124, stk. 5
- Et solvenskrav fastsat af tilsynet som følge af påbudte foranstaltninger efter FiL § 350, stk. 1
- Minimumskapitalkravet, jf. FiL § 124, stk. 2, nr. 2, og stk. 3

Herudover skal et pengeinstitut kunne indeholde det største engagement svarende til 25 % af kapitalgrundlaget.

Tilsynsdiamanten fastlægger en række særlige risikoområder med angivne grænseværdier, som institutterne som udgangspunkt bør ligge indenfor. Grænseværdierne er ifølge Finanstilsynet fastsat, så de på den ene side skal modvirke overdreven risikotagning, og på den anden side skal gøre det muligt for sunde pengeinstitutter at drive profitabel bankvirksomhed og yde den nødvendige kredit til virksomheder og husholdninger.

Ingen af ovenstående områder overskrides af Banken, hvorfor der ikke er taget tillæg til disse områder.

11) Solvensbehov og solvensoverdækning

På baggrund af ovenstående risikofaktorer og –vurderinger opgør Banken sit solvensbehov og solvensoverdækning. Solvensoverdækningen reduceres med den lovbestemte kapitalbevaringsbuffer.

I solvensbehovet udgør kreditrisikoen på nogle få, store erhvervs kunder en væsentlig andel. Kreditrisikoen søges reduceret gennem nedbringelse af specifikke, større erhvervsengagementer. Bestyrelsen har en målsætning om, at solvensoverdækningen skal udgøre minimum 5 procentpoint.

Oplysninger om Koncernens opgørelse af den interne kapital (solvensbehovet) beskrives hvert kvartal i 'Risikostyring' på Bankens hjemmeside.

Krav til kapitalgrundlaget fra den kompetente myndighed.

Finanstilsynet har ikke fastsat et højere krav til kapitalgrundlaget.

Risikovægtede eksponeringer for hver eksponeringsklasse.

Koncernen beregner de risikovægtede eksponeringer efter standardmetoden, hvor minimumskapitalkravet udgør 8 % af de risikovægtede eksponeringer i henhold til forordningens tredje del, afsnit II, kapitel 2, for hver af de eksponeringsklasser, der er nævnt i artikel 112.

Minimumskapitalkravet på 8 % for hver eksponeringsklasse beskrives hvert kvartal i 'Risikostyring' på Bankens hjemmeside.

6. Eksponering mod modpartsrisiko

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiel kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklet.

Solvensmæssigt anvender Koncernen markedsværdimetoden, som følger kravene i CRR-forordningens artikel 274.

Fastsættelsen af eksponeringens værdi ved markedsværdimetoden for modpartsrisiko fastsættes som følger:

- Kontrakterne opgøres til markedsværdi for at opnå den aktuelle genanskaffelsesomkostning for alle kontrakter med en positiv værdi.
- For at nå frem til et tal for den potentielle fremtidige krediteksponering multipliceres kontraktens fiktive værdi eller underliggende værdier med procentsatser, der er fastsat i CRR.
- Summen af de aktuelle genanskaffelsesomkostninger og de potentielle fremtidige krediteksponeringer udgør eksponeringsværdien.

I Koncernens bevillingsproces og i den almindelige engagementsovervågning tages der højde for den beregnede eksponeringsværdi, således at det sikres, at denne ikke overstiger den bevilgede kreditgrænse på modparten.

I forbindelse med Koncernens fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov er der ikke afsat ekstra kapital til dækning af modpartsrisikoen, udover hvad der er indeholdt i kapitalgrundlagskravet på 8 pct., der er minimumskapitalgrundlag i henhold til den 8+ metoden, som Koncernen anvender til at opgøre det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov.

For engagementer med kunder i eksponeringsklasserne erhvervsvirksomheder og detailkunder behandles rammer for finansielle kontrakter efter Koncernens normale kreditvurderingsprincip.

Koncernens modpartsrisiko efter markedsværdimetoden fordelt på risikovægte:

Den positive bruttodagsværdi af finansielle kontrakter efter netting, jf. CRR- forordningen, artikel 273, stk. 8 er ultimo året 15.331 t.kr. Værdien af Koncernens samlede modpartsrisiko opgjort efter markedsværdimetoden for modpartsrisiko, jf. CRR-forordningen artikel 274, er 19.672 t.kr.

I CRR er der et særskilt kapitalkrav til OTC-derivater til dækning af risikoen for tab som følge af værdireguleringer ved forringelser af modpartens kreditværdighed. Koncernens CVA-tillæg forøger de risikovægtede poster med 730 t.kr.

7. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer

I lyset af finanskrisen og de procykliske mekanismer, der bidrog til dens opståen og forstærkede dens virkning, er der i CRR-forordningen indført krav om en kontracyklisk kapitalbuffer, der alene sættes i kraft i perioder med en overnormal udlånsvækst. Hensigten hermed er at sikre, at kreditinstitutter i perioder med økonomisk vækst opbygger et tilstrækkeligt kapitalgrundlag til at dække tab i kriseperioder.

Den kontracykliske buffer opbygges, når den samlede vækst i udlån anses for at bidrage til opbygningen af systemisk risiko, og nedbringes i kriseperioder. Buffersatsen fastsættes af myndighederne i de enkelte EU-lande. I Danmark fastsættes buffersatsen af Erhvervsministeriet på baggrund af udvalgte indikatorer, bl.a. udlån i forhold til BNP i Danmark.

Koncernen har både eksponeringer i Danmark og i Tyskland, og en del mindre eksponeringer uden betydning i andre lande, men da instituttets totale udenlandske krediteksponeringer udgør under 2 pct. af instituttets samlede krediteksponeringer, betragtes udenlandske eksponeringer som danske eksponeringer ved opgørelsen af den kontracykliske kapitalbuffer. Den gældende danske kontracykliske buffersats andrager 0 pct., og Koncernen har derfor ikke en kontracyklisk kapitalbuffer

8. Indikatorer for global systemisk betydning

Bestemmelsen er ikke relevant for Koncernen.

9. Kreditrisikjusteringer

Nedskrivninger på udlån

Koncernen foretager nedskrivning på udlån efter reglerne i IAS 39, når der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse, som har en virkning for de forventede fremtidige betalinger. Nedskrivningen udgør forskellen mellem bogført værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

Koncernen foretager en individuel vurdering af alle signifikante og svage udlån. Objektiv indikation for værdiforringelse anses for at være indtrådt, hvis et eller flere af følgende kriterier er opfyldt:

- låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder,

- låntager overholder ikke indgåede betalingsforpligtelser,
- Koncernen yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder, eller
- det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Banken foretager en gruppevis vurdering af alle udlån, der ikke nedskrives individuelt. Den gruppevise vurdering foretages på baggrund af en makroøkonomisk segmenteringsmodel, hvor inddelingen i homogene grupper efter kreditrisiko er baseret på udlån fordelt på sektorer og brancher.

For hver gruppe er der fastlagt en statistisk sammenhæng mellem et antal forklarende makroøkonomiske variable (arbejdsledelse, boligpriser, antal konkurser, rente m.v.) og konstaterede tab. Det er således ændringer i de forklarende makroøkonomiske variable, som udtrykker, at der er indtruffet en objektiv indikation for værdiforringelse, som har en indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

Værdien af eksponeringerne opdelt efter eksponeringsklasser ultimo året:

i t.kr.	Værdien af eksponeringer efter regnskabsmæssige værdjusteringer og nedskrivninger og før hensyntagen til virkningerne af kreditrisikoreduktion	Eksponeringernes gennemsnitlige størrelse i løbet af perioden
Eksporeringer mod centralregeringer eller centralbanker	138.114	181.895
Eksporeringer mod regionale eller lokale myndigheder	0	0
Eksporeringer mod institutter	50.021	44.678
Eksporeringer mod selskaber	449.352	452.385
Detaileksponeringer	1.319.193	1.263.120
Eksporeringer sikret ved pant i fast ejendom	613.115	568.785
Eksporeringer med misligholdelse	152.002	162.522
Eksporeringer med særlig høj risiko	47.984	19.884
Eksporering i form af andele eller aktier i CIU'er	0	8.465
Aktieeksponeringer	32.543	33.488
Andre poster	109.397	104.551

Den geografiske fordeling af eksponeringerne opdelt i betydende områder efter væsentlige eksponeringsklasser:

Det følger af Koncernens forretningsmodel, at Bankens har sit primære markedsområde på Fyn, ligesom Bankens servicerer kunder, der tidligere har haft eller har erhvervs-mæssig tilknytning til markedsområdet, og at datterselskabet har sit primære markedsområde i Danmark.

Af fordelingen af Koncernens udlån og garantier på geografiske områder fremgår, at Koncernen alene har Danmark som et betydende geografisk område, idet 99,2 % af Koncernens udlån og garantier er med kunder, der er bosat i Danmark.

Geografisk fordeling ultimo året:

Geografisk område	Udlån og garantier
Fyn	83,0 %
Øvrige Danmark	16,2 %
Udland	0,8 %
I alt	100,0 %

Da Koncernens eksponeringer i al væsentlig hed er danske, foretager Koncernen ikke en geografisk opdeling af eksponeringer i betydende områder efter væsentlige eksponeringsklasser.

Koncernens risikovægtede eksponeringer fremgår af tabellen *Minimumskapitalkravet på 8 % for hver eksponeringsklasse* i Risikostyring, der offentliggøres hvert kvartal.

Branchefordeling af væsentligste eksponeringsklasser ultimo året:

i t.kr.	Ref.nr. 1	Ref.nr. 2	Ref.nr. 3	Ref.nr. 4	Ref.nr. 5	Ref.nr. 6	Ref.nr. 7
Landbrug, jagt skovbrug, Fiskeri	0	64.258	83.103	5.240	27.095	44.049	0
Industri og råstofindvinding	0	0	68.288	4.628	0	0	0
Energiforsyning		3.350	3.049	0	26.726		
Bygge- og anlægsvirksomhed	0	16.584	62.522	6.597	0	0	0
Handel	0	29.880	66.801	14.319	5.923	1.564	0
Transport, restaurations- og hotelvirksomhed		0	56.352	1.203	0		
Information og kommunikation	0	0	19.057	0	0	0	0
Finansiering og forsikring	138.114	117.153	54.648	9.273	14.679	0	40.196
Fast ejendom	0	122.104	56.280	114.629	59.616	0	0
Øvrige erhverv	0	14.406	58.432	19.058	684	0	0
I alt erhverv	138.114	367.735	528.532	174.947	134.723	45.613	40.196
Private	0	81.617	790.661	438.167	17.279	2.371	69.201

De væsentligste eksponeringsklasser udgør (Ref.nr.)

1. Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
2. Eksponeringer mod selskaber
3. Detaileksponeringer
4. Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom
5. Eksponeringer ved misligholdelse
6. Eksponeringer med særlig høj risiko
7. Andre poster

Værdiforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på brancher ultimo året:

i t.kr.	Misligholdte og værdiforringede fordringer	Nedskrivninger/hensættelser ultimo året	Udgiftsførte beløb til værdireguleringer og nedskrivninger i løbet af perioden
<i>Individuelt vurderet og nedskrevet</i>			
Landbrug, jagt skovbrug og fiskeri	71.711	42.037	8.353
Industri og råstofudvinding	93	93	-94
Energiforsyning	51.491	24.965	13.597
Bygge- og anlægsvirksomhed	0	0	-30
Handel	17.640	3.378	-1.843
Transport, hoteller og restauranter	0	0	3
Information og kommunikation	307	307	304
Finansiering og forsikring	42.208	26.157	-441
Fast ejendom	95.148	29.690	-1.205
Øvrige erhverv	4.353	1.661	674
I alt erhverv	282.952	128.289	19.319
Private	81.611	56.561	7.517
I alt individuelt vurderet og nedskrevet	364.563	184.850	26.836
<i>Gruppevist vurderet og nedskrevet</i>			
Erhverv	468.764	6.293	-
Private	586.987	2.172	-
I alt gruppevist vurderet og nedskrevet	1.055.751	8.645	-

Af udgiftsførte beløb til værdireguleringer og nedskrivninger i løbet af perioden udgør gruppevise nedskrivninger og hensættelser t.kr. -829.

Værdiforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på betydende geografiske områder:

Som beskrevet ovenfor i afsnittet 'Den geografiske fordeling af eksponeringerne opdelt i betydende områder efter væsentlige eksponeringsklasser' har Koncernen alene Danmark som et betydende geografisk område, hvorfor

Koncernen ikke foretager opgørelse af værdiforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på betydende geografiske områder.

Akkumulerede nedskrivninger ultimo året:

i t.kr.	Individuelle nedskrivninger/ -hensættelser		Gruppevise nedskrivninger/ -hensættelser	
	Udlån	Garantier	Udlån	Garantier
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo	188.996	0	9.272	22
Nye nedskrivninger/hensættelser	51.374	362	2.535	36
Tilbageførsel af tidligere foretagne nedskrivninger/hensættelser	21.927	0	3.374	26
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	33.955	0		
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo	184.488	362	8.433	32

Koncernen har ikke nedskrivninger eller hensættelser på 'Tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko' ultimo året.

Akkumulerede nedskrivninger beskrives i Bankens halvårs- og årsrapporter.

10. Behæftede og ubehæftede aktiver

Oplysninger om behæftede og ubehæftede aktiver ultimo året:

i t.kr.	Regnskabsmæssig værdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver
Indberettende instituts aktiver	3.651	2.640.916
Lån på anfordring	0	184.778
Andre aktiver	3.651	612.488

Oplysninger om modtaget sikkerhedsstillelse:

I balancen ultimo året indgår ikke poster, der udgør 'Modtaget behæftet sikkerhedsstillelse eller egne gælds-instrumenter, der er udstedt'.

Oplysninger om behæftede aktiver/modtaget sikkerhedsstillelse og tilknyttede forpligtelser ultimo året:

i t.kr.	Modsvarende passiver, eventualforpligtelser eller udlånte værdipapirer	Aktiver, modtaget sikkerhedsstillelse og egne udstedte gælds-instrumenter, bortset fra behæftede covered bonds og ABS'er
Regnskabsmæssig værdi af udvalgte finansielle forpligtelser	11.159	3.651
Derivater	11.159	3.651

Det følger af Koncernens forretningsmodel, at 'Likviditeten skal være forsvarlig og tilpas forsigtig og understøtte den valgte forretningsmodel i de tidsscenarier, som afspejles i likviditetspolitikken'. Koncernen stiller i begrænset omfang sikkerhed for derivater hos andre kreditinstitutter.

11. Anvendelse af ECAI'er

Koncernen har udpeget Standard & Poor's Ratings Services som kreditvurderingsbureau (ECAI). Koncernen anvender Bankernes EDB Central, som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services via SIX Financial. Der foretages en løbende IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

Datacentralen har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker:

Kreditkvalitetstrin	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20 %	0 %
2	A+ til A-	50 %	20 %
3	BBB+ til BBB-	100 %	50 %
4	BB+ til BB-	100 %	100 %
5	B+ til B-	150 %	100 %
6	CCC+ og under	150 %	150 %

Eksponeringsklasser, hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services, ultimo året:

Eksponeringsklasse i t.kr.	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	138.114	0
Eksponeringer mod institutter	50.021	16.861

I Koncernens kapitalgrundlag er der fratrukket eksponeringer mod institutter på 5.256 t.kr. ved årets udgang. Koncernen har ikke eksponeringer på selskaber udenfor den finansielle sektor, der fratrækkes koncernens kapitalgrundlag.

12. Eksponering mod markedsrisiko

Skemaet nedenfor viser kapitalgrundlagskravene inden for markedsrisikoområdet.

Kapitalgrundlagskrav vedrørende markedsrisici, specificeret på risikotype, ultimo året:

Risikotype i t.kr.	Kapitalgrundlagskrav
Poster med positionsrisiko (aktier, gældsinstrumenter)	6.406
Valutarisiko	476

13. Operationel risiko

Koncernen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici som er 'Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedure, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici'.

For at reducere risikoen for, at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer Koncernen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Koncernen anvender basisindikatormetoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici.

Ultimo året udgør den operationelle risiko 240 mio.kr., svarende til 12 % af den samlede risikoeksponering og et kapitalgrundlagskrav på 19 mio.kr.

Koncernen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor vil der blive taget højde herfor under Koncernens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag (solvensbehovet).

Bankens compliance funktion påser at love og bestemmelser overholdes, herunder at de nødvendige forretningsgange er etableret, og har fokus på MiFid, forbyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme samt god-skik regelsættet.

14. Eksponeringer mod aktier m.v. der ikke indgår i handelsbeholdningen

Banken har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, IT, investeringsforeninger m.v. Banken påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser).

Koncernen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

For øvrige noterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Aktier uden for handelsbeholdningen sektorselskaber ultimo året (i t.kr.):

Primo beholdning	31.696
Tilgang ved køb	3.388
Urealiseret gevinst/tab	2.209
Realiseret gevinst/ tab	-628
Afgang ved salg	1.566
Ultimo beholdning	35.099

Som følge af, at urealiserede gevinster/ tab indgår i resultatopgørelsen medregnes de også i kernekapitalen. En ændring på 10 % af den opgjorte markedsværdi på aktier uden for handelsbeholdningen vil påvirke resultatet før skat med 3,5 mio.kr.

15. Eksponering mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen

Koncernens renterisiko udenfor handelsbeholdningen består primært af relativt korte aftaleindskud fra kunder samt supplerende kapital.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint (standard rentechok). Renterisikoen opgøres løbende via koncernens risikostyringssystemer. Ultimo året er den samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen opgjort til -1.088 t.kr.

I Koncernens solvensbehovsproces vurderes yderligere, om Koncernens samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital.

16. Eksponering mod securitiseringspositioner

Koncernen har ikke eksponering mod securitiseringspositioner.

17. Aflønningspolitik

Koncernens bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik for Koncernen, som er godkendt af generalforsamlingen. Koncernen udbetaler ikke variable løndele til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere.

Koncernen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som er i overensstemmelse med Koncernens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Aflønningsudvalgets opgaver varetages af den samlede bestyrelse.

Samtlige kvantitative oplysninger om aflønning for ledelsen og medarbejdere, der er udpeget som væsentlige risikotagere, fremgår af note 6 i Koncernens årsrapport. Væsentlige risikotagere omfatter medarbejdere i Banken samt medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Ingen personer i pengeinstituttet har en løn på over 1 mio. EUR i regnskabsåret.

18. Gearing

Med CRR-forordningen introduceres gearingsgraden, som er et risikoneutralt mål for, hvor stor den regnskabsmæssige gearing må være. Gearingsgraden beregnes som kernekapital sat i forhold til instituttets uvægtede eksponeringer.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men i EU-Kommissionens forslag til revision af CRR og CRD IV stilles der forslag om indførelse af et gearingskrav for alle institutter på 3 pct., svarende til en maksimal gearing på 33 gange instituttets kernekapital.

Koncernen overholder dette krav, idet Koncernens gearingsgrad ultimo 2016 er opgjort til 11,21 pct. Nedenfor findes supplerende oplysninger om gearingsgraden i den detaljeringsgrad, som kræves offentliggjort i henhold til CRR-forordningen og tilhørende tekniske standarder.

Overvågningen af gearingsgraden indgår i Koncernens løbende risikoovervågning og rapporteres løbende til bestyrelsen.

Afstemning mellem regnskabsmæssige aktiver og gearingsgradsrelevante eksponeringer - oversigt

		Beløb (i t.kr.)
1	Samlede aktiver, jf. de offentliggjorte regnskaber	2.644.568
2	Justering for enheder, der er konsolideret med henblik på regnskabsførelse, men som ikke er omfattet af den lovbestemte konsolideringsramme	
3	(Justering for omsætningsaktiver, der er opført på balancen i henhold til de gældende regnskabsregler, men er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 13, i forordning (EU) nr. 575/2013)	-496.743
4	Justeringer for afledte finansielle instrumenter	-4.341
5	Justering for værdipapirfinansieringstransaktioner (»SFT'er«)	
6	Justering for ikkebalanceførte poster (dvs. konvertering af ikkebalanceførte eksponeringer til kreditækvivalente beløb)	695.903
EU-6a	(Justering for koncerninterne eksponeringer, der er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 7, i forordning (EU) nr. 575/2013)	
EU-6b	(Justering for eksponeringer, der er udeladt af det samlede eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden i henhold til artikel 429, stk. 14, i forordning (EU) nr. 575/2013)	
7	Andre justeringer	461
8	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden	2.839.848

Oplysninger om gearingsgrad

		Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR
Balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater og SFT'er)		
1	Balanceførte poster (ekskl. derivater, SFT'er og omsætningsaktiver, men inkl. sikkerhedsstillelse)	2.134.263
2	(Værdien af aktiver fratrukket ved opgørelsen af kernekapital)	-9.990
3	Samlede balanceførte eksponeringer (bortset fra derivater, SFT'er og omsætningsaktiver (summen af række 1 og 2))	2.124.273
Derivateksponeringer		
4	Genanskaffelsesomkostninger i forbindelse med alle derivattransaktioner (dvs. fratrukket godkendt variationsmargen modtaget kontant)	15.331
5	Tillægsbeløb for potentiel fremtidig eksponering i forbindelse med alle derivattransaktioner (markedsværdimetoden)	4.341

EU-5a	Eksposering bestemt efter den oprindelige eksponeringsmetode	
6	Gross-up for sikkerhedsstillelse i forbindelse med derivatkontrakter, hvis fratrukket i de balanceførte aktiver i henhold til de gældende regnskabsregler	
7	(Fradrag af aktiver i form af fordringer for variationsmargen udbetalt kontant i forbindelse med derivattransaktioner)	
8	(Ikke medregnet CCP-element af kundeclearede handelseksposeringer)	
9	Justeret faktisk notional værdi af solgte kreditderivater	
10	(Justerede faktiske notional værdjusteringer og fradrag af tillæg for solgte kreditderivater)	
11	Samlede derivatexponeringer (summen af række 4-10)	19.672
SFT-eksponeringer		
12	Bruttoaktiver, der er indgået i SFT'er (uden netting), efter justering for regnskabsmæssige transaktioner vedrørende salg	
13	(Kontantgæld og kontantfordringer (nettede beløb) hidrørende fra bruttoaktiver, der er indgået i SFT'er)	
14	Eksposering mod modpartskreditrisiko for SFT-aktiver	
EU-14a	Undtagelse for SFT'er: Eksposering mod modpartskreditrisiko, jf. artikel 429b, stk. 4, og artikel 222 i forordning (EU) nr. 575/2013	
15	Eksposeringer i forbindelse med agenttransaktioner	
EU-15a	(Ikke medregnet CCP-element af kundeclearede SFT-eksponering)	
16	Samlede eksponeringer mod værdipapirfinansieringstransaktioner (summen af række 12-15a)	
Andre ikkebalanceførte eksponeringer		
17	Ikkebalanceførte eksponeringer til den notional bruttoværdi	1.077.002
18	(Justeringer for konvertering til kreditækvivalente beløb)	381.099
19	Andre ikkebalanceførte eksponeringer (summen af række 17 og 18)	695.903
<i>(Balanceførte og ikkebalanceførte eksponeringer, som i overensstemmelse med artikel 429, stk. 7 og 14, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)</i>		
EU-19a	(Balanceførte og ikkebalanceførte koncerninterne eksponeringer (individuel grundlag), som i overensstemmelse med artikel 429, stk. 7, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)	
EU-19b	(Balanceførte og ikkebalanceførte eksponeringer, som i overensstemmelse med artikel 429, stk. 14, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke er medregnet)	
Kapitaleksponering og samlet eksponeringsmål		
20	Kernekapital	318.358
21	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden (summen af række 3, 11, 16, 19, EU-19a og EU-19b)	2.839.848
Gearingsgrad		
22	Gearingsgrad	11,21%
Valg af overgangsordninger og beløbsangivelse af omsætningsposter, der ikke længere indregnes		
EU-23	Valg af overgangsordninger for definitionen af kapitalmålet	
EU-24	Omsætningsposter, som i henhold til artikel 429, stk. 11, i forordning (EU) nr. 575/2013 ikke længere indregnes	

Skema LRSpl: Opdeling af balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer)

		Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR
EU-1	Samlede balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer), nemlig:	2.134.263
EU-2	Eksposeringer i handelsbeholdningen	322.495
EU-3	Eksposeringer uden for handelsbeholdningen, nemlig:	
EU-4	Særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer	0
EU-5	Eksposeringer, der behandles som eksponeringer mod stater	138.114
EU-6	Eksposeringer mod regionale myndigheder, multilaterale udviklingsbanker, internationale organisationer og offentlige enheder, der ikke behandles som stater	0
EU-7	Institutter	46.664
EU-8	Eksposeringer, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af pant i fast ejendom	88.459
EU-9	Detaleksponeringer	847.904
EU-10	Selskaber	362.230

EU-11	Eksponeringer ved misligholdelse	148.588
EU-12	Andre eksponeringer (f.eks. aktieeksponeringer, securitiseringer og andre aktiver, der ikke er gældsforpligtelser)	179.809

19. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko

Koncernen anvender ikke IRB-metoden i forbindelse med kreditrisiko.

20. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker

Koncernen anvender hverken balanceført netting eller netting under strengen.

Et væsentligt element i styringen af Koncernens kreditrisiko er at reducere risikoen i de enkelte engagementer ved at tage pant i sikkerheder. Den hyppigst forekommende form for sikkerhed er fast ejendom.

Koncernen har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelser prioriteret at modtage finansiell sikkerhedsstillelse inden for indlånsmidler og børsnoterede værdipapirer.

Inden for fast ejendom tages typisk pant i låntagers ejendom, der – afhængig af låntagers forhold – kan være fx parcelhus, landbrugsejendom eller udlejnings-/erhvervsvejendom. Tilsvarende tages pant i finansierede aktiver, som biler og andet løsøre. I det omfang Banken stiller tabsgaranti for realkreditlån, har Banken, såfremt garantien bliver effektiv, indtrædelsesret i realkreditpantebrevet.

Koncernens kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Koncernens aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at Koncernen har adgang til at realisere sikkerheden, såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for Koncernen.

Koncernen har således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at Koncernen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i Koncernens kreditafdeling.

Kreditrisikoreducerende teknik

Koncernen anvender den udbyggede metode som kreditrisikoreducerende teknik ved opgørelsen af kapitalprocenten. Dette medfører, at Koncernen kan reducere kapitalbelastningen af et engagement, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder.

I CRR er det anført, hvilke finansielle sikkerheder pengeinstitutter kan anvende under den udbyggede kreditrisikoreducerende metode. I den forbindelse skal det bemærkes, at der kun kan anvendes finansielle sikkerheder, som er udstedt af en virksomhed eller et land med en særlig god rating.

Under hensyn til CRR afgrænsninger kan den finansielle sikkerhedsstillelse, som Banken normalt modtager, opdeles i følgende hovedkategorier:

- Kontante indlån eller kontantlignende instrumenter
- Gældsinstrumenter udstedt af stat eller centralbank, regionale og lokale myndigheder m.v.
- Gældsinstrumenter udstedt af ratede kreditinstitutter
- Gældsinstrumenter udstedt af ikke-ratede kreditinstitutter
- Gældsinstrumenter udstedt af virksomheder (med tilstrækkelig høj rating)
- Gældsinstrumenter, der har kort kreditvurdering (med tilstrækkelig høj rating)
- Aktier eller gældsinstrumenter, der kan konverteres til aktier, som indgår i et hovedindeks (f.eks. OMXC20)
- Aktier o.lign. der ikke indgår i et hovedindeks, men handles på et reguleret marked, herunder investeringsforeningsbeviser, der investerer i ovennævnte typer aktier uden for et hovedindeks

Garantier som kreditreducerende middel

Banken anvender garantier, som kreditrisikoreducerende middel ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer, udstedt af følgende typer modparter:

- Staten og centralbanker

- Kommuner m.v.
- Visse offentlige virksomheder
- Visse internationale organisationer
- Finansielle virksomheder under tilsyn
- Erhvervsvirksomheder med rating fra godkendt kreditvurderingsbureau med en vurdering, der svarer til kreditkvalitetstrin 2 og derover

Markeds eller kreditrisikokoncentrationer inden for den foretagne kreditrisikoreduktion

I den foretagne kreditrisikoreduktion anvender Koncernen hovedsageligt kontante indlån og har ikke andre markeds- eller kreditrisikokoncentrationer inden for den foretagne kreditrisikoreduktion.

Finansielle sikkerheder til afdækning af kreditrisikoen

Koncernen anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR finansielle sikkerheder til afdækning af kreditrisikoen.

Skemaet nedenfor viser for hver enkel eksponeringsklasse sikkerhedernes dækning, dvs. den fuldt justerede størrelse af sikkerhederne inden for hver enkel eksponeringsklasse.

Kreditrisikoreducerende finansielle sikkerheder fordelt på eksponeringsklasser ultimo året:

i t.kr.	Eksponering
Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder	10.441
Eksponeringer mod detailkunder	16.134
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	405
Eksponeringer med misligholdelse	1.318
Eksponeringer med særlig høj risiko	2.204

Garantier og kreditderivater til afdækning af kreditrisikoen

Koncernen har ingen garantier eller kreditderivater til afdækning af kreditrisikoen.

21. Anvendelse af den avancerede målemetode for operationel risiko

Koncernen anvender ikke den avancerede målemetode i forbindelse med operationel risiko.

22. Anvendelse af interne modeller for markedsrisiko

Koncernen anvender ikke interne modeller for markedsrisiko.